

**Югары Чура авыл жирлеге
башкарма комитеты**

Карар

2022 елның 11 ноябрь

№30

2022 – 2025 елларга Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының Югары Чура авыл жирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү программасын раслау турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ Федераль закон, «Россия Федерациясендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү турында» 2007 елның 24 июлендәге 209-ФЗ номеры Федераль закон нигезендә, Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының Югары Чура авыл жирлеге Уставына таянып, Кукмара муниципаль районы Югары Чура авыл жирлеге башкарма комитеты карар бирә:

1. Кушымта итеп бирелә торган 2022 – 2025 елларга Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының Кукмара шәһәре муниципаль берәмлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү программасын расларга

2. Әлеге карарны авыл жирлеге территориясендә урнашкан мәгълүмат стендларында, Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында (pravo.tatarstan.ru) урнаштырып, халыкка игълан итәргә; шулай ук «Интернет» мәгълүмат-коммуникация челтәрендә Кукмара муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырырга.

Житәкче:

Андреев В.Н.

Югары Чура авыл жирлеге
Башкарма комитетының 2022
елның 11 ноябрэндәге 30нчы
номерлы карары белән
расланды

*2022 – 2025 елларга Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының
Югары Чура авыл эҗирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү*
ПРОГРАММАСЫ

2022 – 2025 елларга Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының Югары Чура авыл жирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү программасы паспорты

Программаның исеме	2022 – 2025 елларга Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының Югары Чура авыл жирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү Программасы
Программа ның заказчысы:	Кукмара муниципаль районы Югары Чура авыл жирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү башкарма комитеты
Программаның максатлары:	<ul style="list-style-type: none"> - Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының Югары Чура авыл жирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү өчен иң уңайлы шартлар тудыру; - кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары санын арттыру; - халыкны эш белән тәмин итү һәм үзмәшгульлекне үстерү.
Программаның бурычлары:	<ul style="list-style-type: none"> - кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары саны арту; - өстәмә эш урыннары булдыру, кече һәм урта бизнес белән мәшгульләр санының еллык артуы; - продукцияне, эшләрне, хезмәт күрсәтүләрне эшлә чыгаруның гомум күләмендә кече предприятиеләрнең еллык өлеше арту; - жирлек бюджетына кече һәм урта эшмәкәрлектән кергән салым керемнәре өлеше арттыру; - авыл хужалыгы житештерүен үстерүдә ярдәм итү; - кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына ярдәм инфраструктурасын формалаштыру һәм аның эшчәнлеген тәмин итү; - кече эшмәкәрлеккә ярдәм инфраструктурасы кысаларында кече предприятиеләргә методик, мәгълүмати консультация белем бирү һәм хокукый яктан ярдәм күрсәтү.
Программа белән идарә итү	Кукмара муниципаль районы Югары Чура авыл жирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү башкарма комитеты

Программаны финанслау чыганакалары	Жирлек бюджеты 6 мең сум, шул исәптән еллар буенча: 1) 2022 ел – 1,5 мең сум; 2) 2023 ел – 1,5 мең сум; 3) 2024 ел – 1,5 мең сум; 4) 20243 ел – 1,5 мең сум;
Программаның төп башкаручылары	Кукмара муниципаль районы Югары Чура авыл жирлеге башкарма комитеты
Программаның үтәлешен тикшерү	социаль- икътисадый һәм финанс комиссияләре буенча Югары Чура авыл жирлеге Советының Даими комиссияләре

Программаның бүлекләре:

1. Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының Югары Чура авыл жирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекнең торышын анализлау
2. Кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү проблемалары һәм аларны программа методлары белән хәл итү кирәклеген нигезләү
3. Программаның социаль-икътисади нәтижеләгенә көтелгән бәя
4. Эшмәкәрлек эшчәнлегенә өстенлекле төрләр
5. 2022 – 2025 елларга Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының Югары Чура авыл жирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү программасының төп чаралары

1. Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының Югары Чура авыл жирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекнең торышын анализлау

Кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү хужалык итүнең базар системасының аерылгысыз элементы булып тора. Базар икътисады алга киткән илләрдә кече эшмәкәрлек дәүләт икътисадының нигезе, хужалык үсешенә двигателе булып тора, чөнки бу теләсә кайсы жәмгыятьнең эшлекле тормышының иң динамик һәм сыгылмалы формасы.

Хужалык итүнең базар системасы шартларында кече һәм урта эшмәкәрлекнең аерым ролен түбәндәге факторлар билгели:

үз тормышын һәм лаеклы тормыш дәрәжәсен мөстәкыйль тәэмин итүче һәм гражданлык жәмгыятенә тотрыкландыручы төп сәяси көче булган урта сыйныф өлешен арттыру;

кече һәм урта эшмәкәрлек секторында яңа эш урыннары булдыру өчен зур потенциал булу, жәмгыятьтә эшсезлек дәрәжәсен һәм социаль киеренкелекне киметү;

халыкның төп массасының ижтимагый психологиясенә һәм торм ориентирларының үзгәрүе;

кече һәм урта эшмәкәрлекнең сыгылмалылыгы һәм житешт структурасын тиз арада үзгәртеп кору, яңа технологияләрне һәм фә эшләнмәләрне оператив рәвештә булдыру һәм куллану сәләте.

Шуңа бәйле рәвештә Татарстан Республикасы Кукмара муницип районының Югары Чура авыл жирлегендә кече эшмәкәрлекне үст программасын эшләү һәм тормышка ашыру зарурлыгы туа.

Бүген жирлектә күпчелек Россия Федерациясә Хөкүмәте, Татарс Республикасы һәм жирле үзидарә органнарының максатчан сәяс нәтижәсендә нык күтәрелә торган бизнесны актив үстерү өчен бар ресурслар да бар.

2. Кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү проблемалары һәм аларны программа методлары белән хәл итү кирәклеген нигезләү

Хәзерге вакытта Татарстан Республикасы Кукмара муницип районының Югары Чура авыл жирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлек шакт нык позициядә торуга карамастан, кайбер проблемалар элеккечә ителмәгән булып кала бирә.

Авылда кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары эшчәнлегә үсә тоткарлаучы факторлар булып түбәндәгеләр тора:

- инвестиция ресурсларынан файдалану кыенлыгы, кре ресурсларының һәркем файдалана алырлык булмавы фоннда үз фин чараларың житмәве;

- гамәлдәге законнардагы үзгәрешләр турында кече һәм у эшмәкәрлек субъектларының мәгълүматы аз булу, администра каршылыклар һәм эшмәкәрлек эшчәнлеген гамәлгә ашырганда хахим органнарының төгәл регламентлары булмау;

Эшмәкәрлек эшчәнлегә субъектлары тарафыннан карарлар кабул ит һәм гамәлгә ашыруны таләп итә торган проблемалар:

- кече эшмәкәрлек субъектларының социаль жаваплылыгы юга булмау (ялланган хезмәткәрләр белән хезмәт мөнәсәбәтлә рәсмиләштермәү, хезмәткә түләү фондын киметү һәм аны «конве формасында түләү, мәжбүри пенсия иминияте һәм социаль иминиятләшт турындагы законнарны үтәмәү);

Авылда кече һәм урта эшмәкәрлекне алга таба да даими үстерү һ булган каршылыкларны урыннарда мәгълүмати, белем бирү, консульта финанс юнәлешләрендә комплекслы һәм адреслы ярдәм күрсәтү юлы белән үстерү өчен уңайлы шартлар тудыру буенча максатчан эш нигезендә, эшл элементләрне һәм кооперацияне жайга салу юлы белән, шулай ук эшмәкәрләр коллектив ихтыяж туарга мөмкин булган башка аспектларда ярдәм күрсәтү һ белән генә җиңеп чыгу мөмкин. Программа, билгеләнгән максатларга ире өчен, жирле хахимият органнарының, шулай ук дәүләтнеке булма оешмаларның көчләрен берләштерергә һәм оптимальләштерергә мөмкин бирәчәк.

3. Программаның социаль-икътисады нәтижелелегенә көтелгән бәя

Программа Кукмара муниципаль районының Югары Чура авыл жирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекне алга таба үстерү өчен уңай шартлар тудыруга юнәлдерелгән чаралар комплексын үз эченә ала.

Программаны үтәү түбәндәгеләргә ярдәм итәчәк:

- районда икътисади һәм социаль стабиллекнең иң мөһим элементларыннан берсе буларак, кече һәм урта эшмәкәрлекнең тотрыклы эшчәнлеген барлыкка китерүне стимуллаштыра торган уңай икътисади мохит формалаштыру;
- кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү темпларын арттыру, эшчәнлек өлкәләрен киңәйтү һәм кече предприятиеләрне икътисади яктан ныгыту;
- жирлек бюджетына салым һәм салым булмаган керемнәр үсеше;
- мәшгульлекнең өстәмә мөмкинлекләре барлыкка килү, кече эшмәкәрлектә эшләүче хезмәткәрләрнең хезмәт хакы дәрәжәсен күтәрү;
- көндәшлеккә сәләтле продукция, жирле житештерү хезмәтләре белән товар базарын тулыландыру;
- кече һәм урта эшмәкәрлекнең социаль жаваплылыгы арту.

4. Эшмәкәрлек эшчәнлегенә өстенлекле төрләр.

Район халкының тормыш-көнкүрешен яхшыртуга юнәлдерелгән тотрыклы икътисади үсешне тәмин итү максатыннан, эшмәкәрлек эшчәнлегенә өстенлекле төрләр билгеләнде:

- авыл хужалыгы продукциясе житештерү;
- халыкка көнкүреш хезмәте күрсәтү;
- транспорт һәм элемент өлкәсе;
- төзелеш;
- социаль хезмәт күрсәтү өлкәсе.

**5. 2022 – 2025 елларга Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының Югары Чура авыл
жирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү программасының төп чаралары**

№ т/б	Чаралар исемлеге	Нәтижә	Финанслау чыганагы	Үтәү вакыты
1	2	3	4	5
1. Кече һәм урта эшмәкәрлекне нәтижәле үстерү өчен, хокукий базаны камилләштерү һәм административ каршылыкларны киметү.				
1	Эшмәкәрлек өлкәсендә норматив-хокукий база булдыру	Кече эшмәкәрлеккә ярдәм итү буенча нәтижәле оештыру чаралары һәм башка чаралар үткөрү	Финанслау каралмаган	2022 – 2025 еллар
2	Кече эшмәкәрлек үсешенә комачаулый торган административ каршылыкларны бетерү. Контроль-рөхсәт практикасын оптимизацияләштерү аша дәүләт, кулланучылар һәм эшмәкәрләрнен кызыксынулары туры килгән тәэмин итү	Соратыла торган документларның тулы исемлеген һәм һәр этапта аларны карауның конкрет вакытын күрсәтеп, хезмәтләр эшчәнлеген төгәл, үтә күрәнмәле регламентын булдыру, шул исәптән: жир кишәрлекләрнен милеккә (арендага) рәсмиләштерү, төзелешкә һәм реконструкцияләүгә проект документларын карау, элмә такталарга һәм реклама мшгълүматларына рөхсәтләр рәсмиләштерү, биналарны торак бинадан булмаган торак бинага һәм киресенчә күчерү, биналарны үзгәртеп коруга рөхсәтләр рәсмиләштерү һ. б.	Финанслау каралмаган	2022 – 2025 еллар
3	Коррупциягә каршы торуга юнәлдерелгән чараларны камилләштерү турында киңешләр эзерләү	Коррупциягә каршы үз-үзенне тотышның уңай тәҗрибәсен гомумиләштерү һәм тарату. Эшмәкәрләрнен коррупция фактларына каршы торуын арттыру, бизнес алып баруның этик дәрәжәсен күтөрү. кече эшмәкәрлек субъектларының хокукларын һәм мәнфәгатьләрен яклау	Финанслау каралмаган	2022 – 2025 еллар

2. Эшмәкәрлекнең инновацион үсеше (инфраструктураны үстерү, инновацион потенциалны гамәлгә ашыру, яшь-ләрне инновацион процесска жәлеп итү)

1	Яшь-ләрне эшмәкәрлеккә жәлеп итүгә ярдәм итә торган чаралар комплексын уздыру, шул исаптан укыту, магълумати тәмин итү, конкурслар һәм ярышлар, ярминкәләр, конференцияләр, бизнес-фестивальләр һ.б. ларны уздыру	Яшь-ләрне эшмәкәрлек эшчәнлегенә жәлеп итү. Яшь белгеч-ләрне эшкә урнаштыру мөһәләсен өлешчә хәл итү	Жирлек бюджеты акчалары	2022 ел – 1000 сум 2023 ел – 1000 сум 2024 ел – 1000 сум 2025 ел – 1000 сум.
3. Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына финан-с-кредит һәм мөлкәт ярдәме күрсәтү				
1	Кече эшмәкәрлек субъектларына, инвестиция проектларын тормышка ашыру өчен, инвесторлар эзләүдә ярдәм итү	Кече эшмәкәрлек субъектларының потенциал инвесторлар белән хезмәттәшлеген оештыру, кече эшмәкәрлек субъектларының инвестиция проектларын гамәлгә ашыру өчен, банк финан-с-лавын һәм шәхси капиталны жәлеп итү	Финанс-лау каралмаган	2022 – 2025 еллар
2	Кукмара муниципаль районы Югары Чура авыл жирлегә икътисадының өстенлекле юнәлеш-ләр-ен үстерү максатларында Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Югары Чура авыл жирлегендә кече эшмәкәрлек субъектларын жир кишәрлек-ләр-е, торак булмаган биналар белән тәмин итүдә булышлык күрсәтү	Шәһәр икътисадының өстенлекле юнәлеш-ләр-ен үстерү максатларында кече һәм урта пред-п-риятиеләрне жир кишәрлек-ләр-е, торак булмаган сәүдә һәм житеш-тәрү-би-налары белән тәмин итү, районда үткәрелә торган тендерлар, аукционнар турында эшмәкәр-ләр-ен хәбәр-дәр-ли-гын арттыру	Финанс-лау каралмаган	2022 – 2025 еллар
3	Милли һәм мәдени үзәнчәлек-ләр-дә урта һәм кече эшмәкәр-ләр-ке үстерүгә ярдәм итү	Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына ярдәм	Жирлек бюджеты акчалары	2022 ел – 500 сум 2023 ел – 500 сум 2024 ел – 500 сум 2025 ел – 500 сум.

4. Кече һәм урта эшмәкәрлеккә мәғълүмати-консультация ярдәме күрсәтү.

1	<p>Районда кече һәм урта эшмәкәрлеккә ярдәм итү һәм аны үстерү өлкәсендә үткәредә торган чараларны мәғълүмати яктан тәэмин итү</p>	<p>Кече һәм урта бизнес вәкилләренен алдыңғы эш тәжрибәсен системалаштыру һәм тарату. Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының Югары Чура авыл жирлегә Башкарма комитеты үткәрә торган конкурсларда, күргәзмәләрдә, башка чараларда катнашуға кече эшмәкәрлек субъектларын жәлеп итү</p>	<p>Финанслау каралмаган</p>	<p>2022 – 2025 еллар</p>
---	--	---	-----------------------------	--------------------------

5. Эшмәкәрнен уңай имиджын һәм жәмәгәтәчелектә кече һәм урта эшмәкәрлек турында уңай фикер формалаштыру

1.	<p>Кече эшмәкәрлек субъектларын күргәзмәләрдә, ярминкәләрдә, конкурсларда катнашуға жәлеп итү.</p>	<p>Эшмәкәрлекне үстерүгә ярдәм итү, эшмәкәрлек эшчәнлегенен иң яхшы субъектлары эшенен алдыңгы тәжрибәсен тарату, Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Югары Чура авыл жирлегенен социаль-икътисади үсешендә кече һәм урта бизнесның ролен һәм әһәмиятен пропагандалау</p>	<p>Финанслау каралмаган</p>	<p>2022 – 2025 еллар</p>
----	--	--	-----------------------------	--------------------------